

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 30.—

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v Ljubljani

Telefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Opomin mrtvih

Svetovna vojna je strahotno opustošila svet. Deset milijonov najkrepkejših mladencev in mož je padlo na bojiščih; nešteti milijoni ranjencev in pohabljenecv, milijoni družin in domov so bili razbiti in razrušeni, brez števila so vojne žrtve, ki jih ne omejuje nobena vojna statistika — žene in otroci, uničene so bile milijarde gospodarskih vrednot, razdejani temelji morale in socialnega sožitja — vse to so bili rezultati svetovne vojne. Blaznost morije najbolj nazorno dokazujejo dolgovozna razpravljanja o ciljih vojne v časopisju vojskujočih držav proti koncu vojne; človeštvo se je klalo in uničevalo med seboj že par let z vsemi sredstvi moderne tehnike barbarizma, ne da bi vedelo zakaj. Evropa, tako ohola na svojo kulturo, je pokazala, da je v bistvu barbarska.

Človeštvo je neverjetno lahkomišno in pozabljivo. Od konca vojne je minulo komaj 15 let in velik del sedanje generacije je pozabil na strahote vojne in njene žrtve. Dorasla je že nova generacija, ki ne pozna iz lastne skušnje pretresljive tragike vojne, ki jo obdaja z nimbom romantične lepote in junaštva. Žrtve vojne so pozabljene, toda ne od vseh. Morda so jih pozabili njih znanci, prijatelji, sorodniki, morda celo žene in otroci, toda prav gotovo jih niso pozabile njih matere; pregloboko je vsejana v materinsko srce ljubezen do otroka, da je ne more izruvati nobena sila in noben čas.

Tako neizbrisno, kakor živi v materi spomin na umrlega sina, je vklesan tudi v dušo preživelih vojakov spomin na padle tovariše. Ne morejo jih pozabiti, tudi, če bi jih hoteli. Vez, ki jo je skovalo fizično in moralno gorje in trpljenje, pristno tovarištvo in požrtvovalnost ter skupno doživetje najhujših trenutkov, je tako močna, da kljubuje celo smrti.

Slovenski bojovníki prihajajo vsako leto iz vseh krajev naše ožje domovine v ogromnih množicah na Brezje, da obujajo v globoki pijeteti in tihi žalosti spomin na padle tovariše ter da pomolijo za njih duše. To je dan vseh mrtvih vojakov iz svetovne vojne. Neštetilne so žrtve, ki jih je doprinesel naš narod na žrtvenik svoje domovine. Kostni srbskih junakov so raztresene po celem Balkanu, naši neznani junaki spijo na bregovih Soče, v gozdovih Karpatov in na planjavah Galicije. Pol Evrope smo napravili s svojo krvjo in pognojili s svojimi kostmi.

Tovariš-borec! Ko stopiš tudi letos v hram božji, da pomoliš v tihi molitvi za večni mir in pokoj padlih tovarišev, tedaj se spomni njih žrtev in trpljenja. Spomni se pa tudi, da nas veže na njih težka in odgovorna dolžnost. Spomni se, da so nam zapustili oporoko, ki veleva:

»Ni bila brezsmiselna naša Golgota in naše žrtve; mi smo izpolnili svojo dolžnost, kot je bilo zapisano v knjigi življenja in smrti. Z najvišjo žrtvijo, s svojim življenjem smo vam, živim tovarišem in potomcem izkupili svobodo in državni dom. Ne zapravljajte lahkomiselno te z našo dragoceno krvjo pridobljene dediščine, čuvajte jo kot najdražje, množite jo.

Živite in delajte složno, ki ste bratje po krvi; bodite bratje tudi po ljubezni in slogi ter opustite malenkostne spore. Dokler boste složni, boste močni in svobodni, ako pa boste razcepljeni in nesložni, boste slabi in postanete plen grabežljivih tujcev.

Naš križev pot in naše velike žrtve naj vam bodo strahoten memento: Nikdar več vojne, ki je največji zločin človeka nad človekom. Zavedajte se, da je dala Usoda nam Slovanom večjo srčno kulturo in težko zgodovinsko nalogo, da prinesemo Evropi mir.

Mi se nismo žrtvovali zato, da bo naš narod še dalje tlačjen in izkoriščen; naša žrtve naj prinese vam živim lepšo usodo in življenje. Vsakdo in tudi najneznatejši

Ali imamo res kruha za vsakogar?

V Ameriki, v Vestfaliji, v Franciji, Belgiji in Holandiji, v Egiptu in daljni Avstraliji žive stotisoči naših pridnih, delavnih in zmornih ljudi. Naša ožja domovina jim ni mogla dati kruha, zato so jo morali zapustiti s krvavečim srcem in s solznimi očmi, da v tujini in v potu svojega obraza zaslužijo svoj košček kruha. Niso šli tja iz obsejnosti, pa tudi ne vsled nedoraslosti za življenjsko borbo; šli so v svet, ker nas je doma v Sloveniji preveč, ker so takrat bile razmere take, da se večje število ljudi ni moglo preživeti, naš narod pa se množi zelo hitro.

Dočim je ta močni val emigracije našega delavca in kmeta, zlasti pa našega rudarja prevladoval pred vojno, se po vojni slika glede prekomernega prirasta prebivalstva ni prav nič spremenila. Novi čas je prinesel novih problemov; dosedanje poti emigracije so se zaprle, odprl pa se nam je naš jug, začela je doba notranje kolonizacije. Ta problem še ni zadovoljivo rešen, toda ugotoviti moramo dejstvo, da je v južnih krajih naše države našlo zaposlitve mnogo desetstisočev Slovencev. Medtem ko je Amerika in ko so druge industrijske države dajale svoj čas našemu trpinu možnost prihrankov, ker vlada v teh državah višji življenjski standard, naš človek pa je navajen pomanjkanja, si je ob mezd, ki je za tamošnji standard pomenjala minimum, prav lahko nekaj prihranil. Na našem jugu življenjski standard ni višji, kakor je pri nas, zato je notranja selitev v naši državi za naše ljudi manj privlačna, kakor je bila svojčas izselitev, toda domača njiva je premajhna in ljudi je preveč, zato mora naš človek od doma.

V predzadnjem »Prelomu« smo čitali članek, ki je bil ponatisnjen iz belgrajske »Narodne Odbrane« in ki iz njega izhaja, da je zelo mnogo našega gorja zakrivil priseljen živelj, ki zlorablja naše gostoljubje ter v trgovini, zlasti pa v industriji z goljufijami in raznimi drugimi zlorabami naglo bogati, s tem pa naravnost oropa našo domovino. Imena teh škodljivcev so večinoma nemška, madjarska in španjolska. Ker so židje, ki tvorijo navadno glavne junake pri raznih zlorabah, pri nas procentualno zelo maloštevilni, pri teh zlorabah pa močno prevladujejo, se mora vsekakor priti do logičnega zaključka, da ta element našemu gospodarskemu organizmu škoduje. Nikakor ni potreben kak predsodek ali kaka aprioristična teza, da se pride do takega zaključka, temveč popolnoma zadostuje, če imamo odprte oči za razne dogodke, ki se dogajajo okoli nas. Ne bi bilo napačno, če bi na merodajnih mestih začeli razmišljati o teh vprašanjih, pa ni treba prav nič rasističnih ali drugih sličnih premislekov, temveč zadostuje, če se omeje na popolnoma gospodarske momente. Ta element, ki se je tako zelo kompromitiral, si zna skoro vselej pomagati iz zagate in sram nas je, ko vidimo dan za dnem, kako se ogromne afere zopet in zopet potlačijo tako, da javna morala nikdar ne dobi primerne zadoščenja.

Po narodno socialistični revoluciji v Nemčiji se je k nam vsulo veliko število

med vami je vaš brat, ki ima pravico do dela in življenja.

Naša pot je končana, toda vas še čakajo težke naloge. Stisnite zobe in pesti, ne obupajte, bodite junaki luči, borite se proti krivici, zlu in temnim silam, ki oklepajo svet. Borite se hrabro, neustrašeno, kot smo se mi borili in zmagali boste, ker tako je zapisano.

Izvršite našo voljo in našo oporoko, da vam bo naša prelit kri v blagoslov in ne v prokletstvo.

Mrtvi tovariši, naj vam bo večer spomin in pokoj, vi, živi tovariši-borci, pa izpolnite svojo dolžnost!

Av gust Kuster.

emigrantov, ki so bili pri nas sprejeti z največjo ljubeznivostjo. Ta ljubeznivost se nam zdi zelo paradokсна, kajti pri nas ni prostora niti za domače ljudi, kar dokazujejo naši emigranti in naši brezposelni, kako bo pa šele prostora za tujce? Pri ruskih emigrantih se da stvar tolmačiti s hvaležnostjo naše države napram carski Rusiji, ki je proti svojim interesom viteško zaščitila napadeno Srbijo: Tu gre za globoko hvaležnost slovenskega naroda napram tisti slovanski državi, ki je bila vselej središče osvobodilnih teženj zaslužjenih Slovanov. Gostoljubnost napram Rusom ni prav nič drugega kakor akt plemenitega človeškega čuvstva hvaležnosti, ki je sicer v mednarodnih diplomatskih odnosih zelo redka cvetka, ter na tem polju vlada navadno čist državni rezon; če pa kaka država v svojih dejanjih dokazuje tako hvaležnost, govori to gotovo njej v prid. Čisto drugačna stvar pa je z nemškimi emigranti: prav nobene hvaležnosti jim nismo dolžni in z začudenjem se sprašujemo, zakaj jih tako širokogrudno sprejemamo.

Na merodajnih mestih se je o tej stvari že javno razpravljalo, toda noben prepričevalen argument ni bil iznešen, nihče nas ni prepričal o smislu ali celo o koristnosti takega postopanja. Mi smo mišljenja, da je treba to vprašanje reševati z največjo opreznostjo in vselej je imeti pred očmi dejstvo, da na stotisoče naših sinov v domovini in v

tujini kruha strada in da v goste vabi lahko le oni, ki to more brez škode zase.

Nemčija ne preganja nikogar, ki se podvrže tam veljavnim zakonom, glede državnih služb pa uvaja omejitve, ki jih smatra sama za pravilne in glede katerih se ne bi upali reči kar na hitro, da so neupravičene. Emigranti, ki imajo premoženje ali fundirano podjetje, lahko mirno ostanejo v Nemčiji in nadaljujejo s svojim delom. Upoštevam prave politične emigrante, ki jim gre povsod azilna pravica, drugače pa je s tistimi, ki beže iz Nemčije radi slabe vesti. Nikjer ne bodo z veseljem sprejeti, ker se jih ne more smatrati za koristne člane človeške družbe. Iz raznih znakov sklepamo, da so židje, ki tvorijo pristaše vladajoče stranke, uspeli pridobiti naklonjenost te stranke napram nemškemu emigrantom, vsled česar se jim olajšuje ne le začasna nastanitev, temveč celo stalna naselitev v naši državi.

Mi borci imamo dolžnost, braniti svojo državo pred vpadom naših sovražnikov v vojnem času. Ali naj homo gluhi in slepi za mirno penetracijo naših sovražnikov v času miru? Ali ni naša dolžnost, povzdigniti svoj svarilni glas ravno ob tem vprašanju, ki tako resno ogroža naše gospodarsko ravnotežje v tem kritičnem času?

Z vsem povdramo zahtevamo, da se strankarski vidiki izločijo pri reševanju tega silno važnega nacionalnega in gospodarskega vprašanja. Patent-patriotje naj tukaj pokažejo, če jim je res kaj na življenjskih interesih našega naroda.

Beseda o denuncijantstvu ali ovaduštvu

Najgusnejši plevel, ki ga je hudič zasal na ta lepi božji svet, je denuncijantstvo in ovaduštvo. Poleg vseh lastnosti, ki jih ima ta smrdljiva roža, pa ima še to prečudovito svojstvo, da povsod uspeva; v vsakem podnebu, v vsaki zemlji, najsi bo suša ali moča, v zimskem ali letnem času. Polje, na katerem ta rastlina raste, je silno obsežno in široko. Človek bi na prvi pogled mislil, da je treba za obdelavo takega polja neštete množice »marljivih« delavcev, ki okopavajo in gojijo to smrdljivo in strupeno rožo. Pa ni tako. Izkušnje potrjujejo ravno nasprotno in sicer: kjer se denuncijantstvo in ovaduštvo najbolj razvija, tam je na delu le nekaj ljudi, ki v svoji »odlični vni in podjetnosti« obdelujejo najobsežnejši teren.

Kaj pa je denuncijantstvo, kdo je denuncijant? Denuncijant je nevidni tat ali ropar tvoje časti, tvojega dobrega imena, nekdo, ki včasih iz lastnega koristoljublja ali častihleplja, včasih pa iz gole škodoželjnosti daje o tebi lažnjiva poročila, z namenom škodovati tebi, svojemu sočloveku. Nevidni pravim, ker ti ne veš, kdo je on in kdaj je na delu. On sleče oblačilo tvoje časti s tebe, pa se ne moreš braniti, ker ne veš, kdaj in kje se to godi. Denuncijant se ti dela v obraz lepega, a za hrbtom ti pripravlja propast, rine ti nož v hrbet, namesto v prsa. Čast, ki ti jo nevidni tat ukrade, si težko priboriš nazaj; tem težje, če je tat denuncijant mogoče na videz »ugledna« oseba, ki sicer po svoji moralni vrednosti ne doseže pocestne vlačuge, pa se ji mogoče več verjame kakor tebi, poštenemu navadnemu človeku. Zato pa, če enkrat veš za koga, da je denuncijant, ogiblji se ga kakor gobavca.

Isto, kar je denuncijant, je ovaduh. To je zvita in hudobna človeška propalica, ki jo najdemo skoraj povsod in v vseh stanovih. Taka propalica preži na vsak tvoj korak, besedo, dejanje in celo kretajo itd., ter išče prilike, kje bi mogla spraviiti svojega sočloveka v konflikt z oblastmi. Če nisi napravil prav ničesar kaznjivega, te taka propalica česarkoli osumi in ovadi, da ti povzroči situostki, oblastem pa nepotrebno delo. Gorje

okolici, kjer taka bitja živijo, ki dostikrat lastne grehe naprtijo drugim na hrbet, ter prikazujejo svoje soljudi v taki luči, kakršna sije okoli njih samih. V mnogih primerih ima pa tak ovaduški intrigant nadpovprečen igralski talent ter se zna predstavljati kot poosebljena poštenost in objektivnost. Tak človek je zmogel vsega. Maščevati se na kakršenkoli način, v skrajnem slučaju ti pa tudi napravi uslugo, ker je tudi dober matematik in ima že zaračunane stooštote obresti in vračilo.

Bojovníki! Zato veljaj naš boj tudi denuncijantom in ovaduhom! Težak je ta boj, posebno težak, ker se ovaduhi in denuncijanti bojazljivo skrivajo pod plašč uradne tajnosti. Zato mora biti naša neuklonljiva zahteva, da se kazenski zakon dopolni v toliko, da bodo oblasti, čim se ugotovi, da so bile po lažnjivih denuncijantih in ovaduhih iz škodoželjnosti mistificirane, brez ovadenčevega predloga ovaduha poklicale na odgovor in ga za lažno ovadbo še enkrat strožje kaznovale, kakor je predvidena v zakonu kazni za dejanje, za katerega je bil kdo po nedolžnem ovaden.

Brž, ko bi se začelo to načelo izvajati, bi se ovaduhi in denuncijanti poskrili v korist in zadovoljnost poštenega ljudstva ter razbremenitev raznih oblasti.

Fabjančič Avgust, Rajhenburg.

Spominu Avgusta Jenka

V četrtek dne 16. avgusta ob 21. uri (ob 9. uri zvečer) odkrijejo »Preporodovci« skupno z vojnimi dobrovoljci spominsko ploščo Avgustu Jenku na njegovi rojstni hiši na Gosposvetski cesti.

Naš nepozabni tovariš, eden največjih in najrevolucionarnejših starih »Preporodovcev«, je padel pred 20. leti v velikih borbah na Ceru. Vabljeni so vsi dobrovoljci in njegovi prijatelji.

O Jenku spregovorimo v prihodnji številki obširneje.

Brezje, na Veliki Šmaren, spominski sestaneek vseh bojovníkov -- vseh borcev.

Gibanje »Boja«

Petrovče. V nedeljo, dne 29. julija popoldne se je vršil v gostilniških prostorih tov. Jelovška ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Boja« v Petrovčah, katerega se je udeležilo 160 članov. Predsednik pripravljalnega odbora tov. Teržan je pozdravil zastopnike krajevnega izvršnega odbora iz Celja tov. Fazarinc in Hočevarja, ter predsednika krajevne organizacije iz Zalca tov. Vabiča. Petrovška organizacija šteje že do sedaj okrog 300 članov in ima tudi svoj jezdní odsek. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor sami navdušeni in odločni tovariši s tovarišem Teržanom na čelu, ki jamčijo, da bo »Boja« v Petrovčah vzor ostalim organizacijam. Po volitvah sta tov. Fazarinc in Vabič v stvarnih govorih očrtala sedanje razmere, posebno gospodarske, na kar je tov. Hočevar izčrpno obrazložil postanek in pomen »Boja«, razkrinkal onemoglo rovarjenje nasprotnikov, generalov brez vojske, ki zaman skušajo ustavljati vseljidsko gibanje za poštenje in pravico. Zakaj narod jih je dobrodu spoznal in jim za vselej obrnil hrbet. Tov. Jelovšek Josip je z navdušujočimi besedami zaključil vrsto govornikov, ki so za svoja izvajanja želi viharno odobravanje in priznanje. Višek in najlepši trenutek krasno uspelega občnega zbora pa je bilo slavje pobratimstva med obema sosednjima organizacijama iz Petrovč in Zalca. Član žalske organizacije je namreč izročil članom petrovškega jezdnega odseka v zahvalo za do sedanje požrtvovalno sodelovanje pri žalskem taboru in propagandnih izletih 15 zastavic-trobojnic v vencu zelenja in cvetja. Posebno lepa, s srebrom vezana zastavica, pa je bila določena 69letnemu jezdecu-bojevniku Pristovski, katerega je tov. Vabič proslavljal kot vzgled ostalim bojevnikom. Svečanost je povzdigovalo ubrano petje žalskega pevskega odseka pod vodstvom tov. Rizmana. Sijajno uspeli občni zbor je pokazal, da hočejo ponosni Savinjski korakati na čelu bojevniskega pokreta.

Sv. Peter v Savinjski dolini. V nedeljo, dne 29. t. m. dopoldne se je vršil v gostilni tov. Matka ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Boja« v Sv. Petru v Savinjski dolini. Po pozdravu tov. Smerkolja in prečitaju pravil se je vršila volitev odbora, v katerega so bili izvoljeni sami odlični, borbena tovariši s tovarišem invalidom Matkom na čelu. Tov. Fazarinc iz Celja je nato v globoko zasnovanem stvarnem govoru obrazložil sedanji gospodarski položaj, na kar je tov. Hočevar iz Celja v daljšem govoru izčrpno poročal o bojevniskem gibanju, o zgodovini pokreta, o njegovi potrebi in namenu. Razgalil je delovanje nasprotnikov pokreta, ki zaman skušajo ustavljati naše vsenarodno gibanje. Oba govornika so navzoči nagradili z burnim aplavzom.

Kapele pri Brežicah. Tukajšnja krajevna organizacija Zdrženja borcev Jugoslavije »Boja« je imela ustanovni občni zbor v nedeljo, dne 22. julija t. l. Zbor je vodil tov. Kovačič Franc in navzočim obrazložil namen in pomen organizacije; govorila sta tudi delegata iz Brežic in sicer: tov. Ravnik o ustroju organizacije in njenem hitrem napredku v Dravski banovini in širjenju njenih idej po vsej državi, a tov. Gabrič o početku in stopnjevanju gospodarske krize in načinu, kako bi se odpravila, ali vsaj omilila. Oba govornika sta žela za svoja izvajanja veliko odobravanja. — Po končanem občnem zboru se je našla oseba, ki je skupno s svojo telesno stražo, sestojčo iz par sledbenikov iz nasprotniških vrst, hotela prvotno razbiti ali vsaj prepričati vršitev občnega zbora, pa se revčki s svojo pravo barvo niso upali na svetlo. Končno so si vendar dali duška s tem, da je omenjeno lice izzivalo novoizvoljene zastopnike naše krajevne organizacije z raznimi tako grdimi psokami, ki bi se jih sramoval izgovoriti največji neotesanec. Navzoči tov. bojevniki so obdržali prisotnost duha in imenovanemu na dostojen način odgovorili. Da se vrste naših nasprotnikov krhajo, je dovolj jasno iz tega, da je celo njegova telesna straža njega zapustila in je prespala še isto noč v Šmalčičevem gozdu na način, kakor divja raca — z glavó v grm...

Raka. Kakor povsod širom naše prelepe domovine, je tudi naša ljudstvo objel zmagovalni pokret »Boja«. Pravilno je to dobro, pošteno, četudi danes obubožano ljudstvo razumelo to narodno gibanje. Strto, ponižano in obupano ljudstvo je dvignilo glave in z veseljem pozdravilo ta novi evangelijske pravice, reda in poštenja. Nestrpnó je pričakovalo oblastne odobritve naše organizacije. V teku 14 dni, v tem kratkem času, se je priglasilo že 424 članov. V nedeljo 5. avgusta, po jutranji maši smo imeli ustanovni občni zbor.

Udeležba je bila ogromna. Skoro vse ljudstvo brez izjeme se je od maše zgrnilo v lepe prostorne gostilniške lokale našega tovariša Josipa Bona. Občni zbor je s pozdravom otvoril predsednik pripravljalnega kakor tudi sedanjega odbora tovariš Anton Miklič. Kot prvi govornik je nastopil naš domačin, agilni in požrtvovalni tajnik krajevne organizacije tovariš Lojze Šribar, ki je v lepem govoru razložil pomen organizacije »Boja« in pozval ljudstvo, naj to sedanje gorje, ta nesreča in beda združi vse poštene elemente, brez razlike na nekdanjo strankarsko razcepljenost ali sedanjo orijentiranost. Naj zopet zavlada po naših vaseh in domovih ljubezen, bratstvo, vzajemnost in sloga, če hočemo, da dosežemo boljše in pravičnejše življenje in da ga bomo tudi vredni. Nato je prečital udanostno brzojavko Nj. Vel. Kralju Aleksandru I. Vsi do zadnjega kotička napolnjeni prostori so se tresli pred gromovitimi »Živio« klici kralju in njegovemu domu. Vsi navzoči so jo navdušeno odobrili in je bila takoj odposlana v Beograd. Tako veličastnega in patrijotičnega zborovanja še ni Raka videla. Naše ljudstvo ima neomejeno ljubezen in zvestobo ter globoko veruje, da bo naš vrhovni komandant s svojo modrostjo pripeljal našo lepo ladjo Jugoslavijo po gospodarsko razburkanem morju, med zunanjimi in notranjimi političnimi sovražniki, v varni pristan narodovega zadovoljstva in sreče. In v tej globoki veri in upanju prenaša in vzdržuje naše bedno ljudstvo vso gospodarsko stisko, vse krivice in nasilje. — Ob največji pozornosti vseh prisotnih je nato kot drugi govornik nastopil naš ožji rojak iz sosednje Bučke, tovariš Vladislav Fabjančič, glavni tajnik Osrednj. izvršnega odbora »Boja« iz Ljubljane. V temperamentnem, poldrugo uro trajajočem govoru je pokazal na krivice, ki se gode ljudstvu, na zlorabe, na korupcijo in na vse pokvarjenost današnje moralne propade človeške družbe. Pokazal je pa tudi pota, po katerih je treba iti in sredstva, ki jih je uporabljati, da se dvignemo iz močvirja, da se rešimo propadlosti, da se razvijamo in živimo po — človeško. Povdaril je, da ta sredstva so: poštenost, red, pravica in zakonitost, za katere se borimo, in čim to dosežemo, bo življenje vseh pravičnih in zatiranih boljše. Mnogokrat so zborovalci v srec segajoči vzpodbudni govor tovariša Fabjančiča prekinjali in mu navdušeno ploskali. Nazadnje so ga zborovalci živahno aklamirali, ker so spoznali, da ni prišel se ponujati za odrešenika, ali loviti glasove in obljubljal, kaj bo vse storil za nas, ampak je prišel nas buditi iz obupa, prinesel nam malo več zraka in korajže, da se bomo sami rešili. Utrdil je vero v boljše življenje, ako bomo na to združeno delali in to tudi zahtevali. Posamezno tarnanje se ne sliši nikamor. Le v organizaciji »Boja« uzmemo zarjo lepše bodočnosti. Za njim je govoril tuk. član tovariš Franc Iljaž, ki je orisal zlasti bedni položaj naših najrevnejših rudarjev izseljencev, ki so se z svojimi družinami vrnili brez sredstev v domovino in nimajo koščka zemlje, da bi posadili vsaj krompir in fižol. Apeliral je na merodajne faktorje, da ona malenkostna podpora ne zadošča niti za en mesec še tako skromnega življenja, leto pa ima 12 mesecev. Oni ne želijo beraške podpore, ampak zahtevajo dela in reda, ker hočejo živeti in jesti. Podpore čisto zgrešijo svoj smisel, ustvarjajo nezaupanje in sovraštvo. Po časopisih se čita o velikih vsotah, a predno pride do siromaka, se že mnogo porazgubi. Kot zadnji je nastopil tudi tuk. član tovariš Jože Šuntajs, ki je v domoljubnem govoru označil to gibanje kot mali izvirajoči bistri studenček, ki pa spotoma naraste v mogočno reko. Omenjal je tudi, kako so nekateri politični nestrpnéži v dobi najhujšega nasilja pokazali svojo pokvarjeno naravo in so poštenega človeka, ki ni odbral take metode, denuncirali in mu gnotno škodovali, da se taki okuženi ljudje ne smejo vtihotapiti v naše vrste in da vsi taki naj bodo sedemkrat zapisani v žalostnem poglavju zgodovine našega naroda. Vsi govorniki so želi burno odobravanje. Po končanem govoru so se vršile nove volitve krajevnega odbora, vsi navzoči člani so, zaupajoč v agilno in organizatorno delo dosedanjega pripravlj. odbora, izvolili iste z nekoliko razširjenim in izpopolnjenim krajevnim odborom. Ti so sledeči: Anton Miklič, predsednik; Matija Cemič, I. podpredsednik; Josip Bon, II. podpredsednik; Alojz Šribar, tajnik;

Red, pravica, poštenost, enakopravnost, odgovornost javnih funkcionarjev, narodna sloga — to so granitni stebri nove velike, močne, srečne jugoslovanske Jugoslavije!

Ivan Fakin, blagajnik. Odborniki so: Alojz Lekše, Jože Jerak, Franc Pečerič, Jože Šuntajs, Tičar Ivan, Alojz Hostar, Jože Krošelj, Ivan Zabkar, Jože Medvešček, Franc Bizjak. V zadnji odbor pa: Jože Cerovšek, Jože Globevnik, Franc Iljaž, Franc Mrgole, Vinko Levičar. Na čez tri ure trajajočem občnem zboru so pogumni, odločni in zvesti člani-borci vztrajali v vročini in se nazadnje v redu in disciplini razšli, manifestirajoč za idejo »Boja«, za lepše in pravičnejše življenje. Kdor je videl te dostojne in patrijotično navdušene borce in nepristransko sodil, mora z gnusom pljuniti na one, ki se še upajo obrekovati, da vrši »Boja« razdiralno delo. Vsi taki naj nehajo, drugače jih bo pošteni narod neizprosno sodil. Če bi tudi vsi tisti, ki se trkajo na prsa, da so zavedni Jugoslavní, tudi v srecu res to bili, bi brez oklevanja pristopili v naš narodni pokret, ki je nad strankami. Potem bi naša volja bila enotna, naša moč velika, na mah bi se življenje poboljšalo in ljudstvo bi bilo zadovoljnejše. S tem bi bila Jugoslavija granitni steber. Zato bi pa morali vsi črnogledi obrekovalci poprej podrediti svoje osebne interese v skupno narodovo sožitje za blagor domovine.

Vič-Glince. Informativni sestanek »Boja« se je vršil dne 7. t. m. ob 20. uri zvečer. Sestanka se je udeležilo veliko število bivših vojakov z Glince, Viča in Rožne doline. O namenu organizacije in o položaju sta poročala tov. Stane Vidmar in Škrbec. O razvitku naših organizacij na deželi pa je poročal tovariš Edo Gregorič, predsednik naše organizacije v Rajhenburgu. Z zanimanjem so udeleženci sestanka poslušali izvajanja govornikov, nakar so izvolili takoj pripravljalni odbor.

Leskovec. Na občnem zboru »Boja« 29. julija je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Sikošek Ivan, posestnik, Zadovink; I. podpredsednik: Jordan Franc, pos., Drnovo; II. podpredsednik: Bajc Franc, pos., Velika vas; tajnik Stare Franc, pos., Leskovec; tajnik nam. Rostohar Pavel, zasebnik; blagajnik Pole Vinko, pos. in gost., Leskovec. Odborniki: Zorič Jože, pos., Brezje; Zabkar Franc, posestnik, Drnovo; Novak Jože, pos. in čevljar, Mali Podlog; Juričič Anton, pos., Brege; Andrejaš Alojzij, pos., Vihre; Marinčič Jože, pos., Gorica; Mlekar Alojzij, pos. in trg., Velika vas; Gunčar Franc, kolar, Nemška vas; Pacek Janez, pos., Veliki Podlog; Pacek Anton, pos., Gorenja vas; Miler Anton, pos., Mrtvice; Voglar Franc, pos. in klepar, Leskovec. Namestniki: Škoda Jože, pos., Drnovo; Skoflanc Janez, pos., Brege; Pavlin Franc, pos., Veniše; Nečemer Martin, posestnik, Vihre; Voglar Vinko, pos., Senuše. Nadzorni odbor: Pirc Franc, pos., Velika vas; Kalčič Alojzij, pos., Grzeča vas; Avguštin Janez; pos., Golek; Grgetič Vinko, pos. in trg., Drnovo; Dolmovič Alojzij, pos., Jelše. Do danes je bilo prijavljenih 233 članov, drugi pa se še zbirajo.

Sv. Duh pri Krškem. Pravila »Boja« za župnijo Sv. Duh so odobrena od ban. uprave. Občni zbor je bil 29. t. m. ob 15. uri pri g. Debevču ob lepo zelenjem in zastavicami ozaljšani sliki Nj. Vel. Kralja. Udeležba je bila nad vse pričakovanje močna, (saj je naš okoliš prav majhen) tako, da so bili prostori premajhni. Udeležencev je bilo preko 250. Počastili so nas s svojo udeležbo tudi razni funkcionarji drugih že ustanovljenih organizacij, kakor iz Leskovca, Rake, Studenca itd. Občni zbor je vodil tov. Debevc kot predsednik pripravljalnega odbora. Po njem predlagano vdanostno brzojavko Nj. Vel. Kralju so vsi zborovalci z navdušenjem sprejeli. Nadalje je tov. predsednik v kratkih besedah povedal pomen te organizacije in pozval vse navzoče, naj se strnejo vsi v naše vrste, da bomo močni, ko bo treba braniti pravice vsega naroda. Nato je tov. Fabjančič iz Ljubljane v daljšem govoru orisal naš nevzdržni položaj v gospodarskem oziru. Osobito je povdarjal obupni položaj našega malega kmeta, ki ječi v dolgovih in obupno prosi pomoči. Dotaknil se je »kmečke zaščite«, ki ne bo prinesla zaželenega učinka. Cene industrijskih proizvodov, ki jih rabi kmet, je treba znižati, pri kmetijskih pa doseči močno zvišanje, pa bo kmet lahko zmagal svoje letne obroke za odplačilo dolga. Nadalje je povdarjal, kako neenako vpliva sedanja gospodarska kriza na posamezne sloje, pa tudi na posamezne državljane. So ljudje, ki krize sploh še niso občutili, in so ljudje, ki jim že gre na boljše. Le pri malem kmetu, ki je bil že od nekdanj zasmehovan, ni opaziti nikakega zboljšanja, temveč obratno. Kmalu v resnici že ne bo imel več niti za rdečo sol. — Na drugi strani pa ustanavljajo fabrikanti kartele, vedno nove, da si gotovi ljudje še bolj kopičijo dobičke in diktirajo cene, ki so v mnogih slučajih po več sto procentov višje od proizvajalnih stroškov. — Hranilnice in posojilnice, sploh denarni zavodi,

so takorekoč zaprti, pod zaščito. Tudi oni, ki so imeli kake stare prihranke, jih ne morejo dvigniti, da bi si kupili najpotrebnejše; na to, da bi si pa kdo sposodil v njih kak dinar, še misli ni, ker vlada strašno nezaupanje do kmeta. Govornik je h koncu apeliral na vse navzoče, naj se trdno povežejo v svojo organizacijo, kajti v slogi je moč. Močni pa bomo ne samo, če nas bo ogromna večina, biti moramo tudi duhovno močni — prežeti s tem duhom, trdno moramo upati v boljše in delati. Kadar bomo tako močni, bomo stopili na plan, in zmaga bo naša. Odločevali bomo mi. Za govorom tov. Fabjančiča je pozdravil vse navzoče in želel veliko uspeha v imenu leskovške organizacije njen predsednik tov. Sikošek. Po končanem govoru je predsednik pripravljalnega odbora prešel na volitve odbora. Izvoljeni je bil stari odbor z malimi izpremembami. — Odbor je tale: predsed.: Alojzij Debevec, Ardro, pos., gost. in mesar; podpredsednik: Kiler Franc, Vel. Trn, posestnik; tajnik: Mavsar Vinko, Ardro, trg. in posestnik; blagajnik: Pirc Jože, posestnik, Ravne. Upravni odbor: Stare Jos., Dol. l. vas, pos.; Češnovar Jože, Lomno, posestnik; Božič Janez, Smečec, posestnik; Mavsar Miha, Vrhulje, posestnik; Šribar Jože, Češnjice, pos. Namestniki: Hrastelj Ivan, Zenje; Franc Janez, Jelševce; Kapler Miha, Apenik; Mavsar Alojz, Zenje; Bizjak Anton, Kalce. Nadzorstveni odbor: Zarn Jože, Vrhulje, posestnik; Pirc Janez, Mali trn, posestnik; Kapler Zan, Ravne, posestnik; Urbanč Franc, Mali trn, pos.; Puntar Franc, Srednji vrh, posestnik.

Mežiška dolina. Odtod smo prejeli dopis, težke misli so v njem, preprosta in težka roka ga je pisala. Ker govori iz njega toliko vere, ga priobčujemo v izvlečku:

»Dolgo časa sem si želel, da bi se rodil odrešenik našega naroda, da bi prišel med trpeče ljudstvo deliv pravico in poštenost, ktere ni več med nami. To trpeče ljudstvo so predvsem kmet, delavec in obrtnik, ki so danes pobiti na tla. A šmenta, zvedel sem, da vstaja v Ljubljani kakor jutranje solnce pokret bivših vojničarjev, njegov žarek pa je »Prelom«, ki greje s toplimi besedami mrzli led nepoštenosti in nepravde med mogotci in brezvestneži, ki izzemajo ljudstvo. Da bi vsaj ta žarek led raztopil, kot se stopi železo v žareči peč. Ze prva številka »Preloma« se mi je dopadla, sedaj pa ga že komaj čakam. Čim dalje ga prebiram, tem večje veselje imam z njim in ga tudi drugim pokazem, da so vsi navdušeni zanj — za odrešenika naroda. Da bi imel vedno več naročnikov!

Jaz in moji bratje, ki so bili in tudi padli kot vojničarji, mi smo vedno bili dobri Slovenci. Zato pa ne morem trpeti onih ptičkov, ki narod uničujejo in ki jih je na žalost v vsakem kraju nekaj, da delajo zgago nam Slovencem. Zato bojevniki, iztrebite take ptičke iz naroda, tudi jaz bom šel v boj za to, čeprav sem danes že za vojaka nesposoben civilist. Ne pustimo jim, da porušijo najmočnejši steber države, našega kmeta, za katero zemljo so očetje in bratje prelili potoke krvi za blagor domovine in svobodne Jugoslavije. Živimo slabo, naši ljudje praznujejo brez dela, naši hlevi se praznijo radi sramotno nizke cene, ne moremo si pomagati. Davke terjajo neusmiljeno, živino odvezemajo, otroci in odrasli so brez prave obleke, da še k službi božji ne morejo, čeprav se trudimo na vse kriplje od jutranjega svitla do pozne noči. To je obupno življenje v svobodni državi! Kje so grobovi padlih vojakov, kje je njih kri, ki vpije proti nebu po odrešitvi? Ta kri naj bo seme, ki naj obrodi zdrav sad za mlade junake! Zato v boj nad one, ki nam jamo kopljejo, dovolj je vsega, dvanajsta ura je že proč!! Dvigni mo glave in meč pravičnosti.

Dragi »Prelom«, ki govoriš v imenu vojničarjev, ti imaš meč »Boja«, pomagaj narodu iz blata hudobije in nepoštenosti! To ključem z močnim glasom srednji in mali kmetje in narodni ljudje, predno nas davki in vse drugo ne vržejo iz naših domov. Dovolj jih je na cestah, kam naj gremo mi?!

V »Boja« gremo, če smo za vojake sposobni ali ne, pod zastavo vojničarjev! Živel naš prapor »Boja«! Živel naš vzvišeni Kralj Jugoslavije Aleksander! Živel naš narod slovenski, živel naš narod jugoslovanski! Zmagaj bo naša, v to pomagajta Bog in živa vera v njega in v Domovino, da bo srečna naša Jugoslavija!...

Globoko — Pišcece. Ustanovni občni zbor »Boja« za Globoko-Pišcece je otvoril v nedeljo 29. julija ob 8. uri predsednik pripravljalnega odbora tov. Vrstovšek Mihael, ki je po kratkem pozdravu na zborovalce predlagal, da se odpošlje vdanostna brzojavka Nj. Vel. Kralju, kar so zborovalci z navdušenjem odobrili. Nato je delegat iz Brežic tov. Gabrič v obširnem in temeljitem govoru poja-

nil namen organizacije ter orisal težko go-spodarsko stanje, v katerem se nahajamo. — Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik **Vrstovšek Mihael**, I. podpredsednik **Molan Alojz**, II. podpredsednik **Umek Vinko**, odborniki **Kostevec Ivan**, **Bratanič Jožef**, **Kržan Franc**, **Kene Jožef**, **Kelhar Franc**, **Cizel Ivan**, **Petančič Ivan**, **Omerzo Jožef**, **Rosina Ivan**; namestnika: **Hriberšek Ivan**, **Štruel Anton**; nadzorni odbor: **Molan Jožef**, **Sotelšek Miha**, **Podvinski Franc**; namestnika: **Kostevec Martin**, **Kržan Anton**; delegat za banovinsko zbor **Cizel Ivan**; namestnik **Podvinski Ivan**.

V Crnomlju se je vršil informativni sestanek za ves črnomaljski srez dne 2. t. m., v **Metliki** pa dne 12. t. m. za ves metliški srez. Na prvem je zastopal osrednji izvršni odbor **tov. Sturm**, na drugem pa še **tov. Fabjančič**. Tudi **Bela krajina** je stopila v tabor borcev. Poročili prihodnjici.

Polzela. Občni zbor naše kraj. org. »Boj« 5. avg. je vodil **tov. Kolšek Avgust**, ki po prehodu otvoritvenih formalnosti preda besedo tovarišu **Treu**, ki je vršil tajniške posle v pripravljalnem odboru. **Tov. Treo** je na kratko orisal delo o pripravah ustanovitve organizacije in je nato prečital pravila, ki jih je banska uprava odobrila. — O splošnem položaju naše organizacije in o nalogah »Boja« je poročal **tov. Veble** iz **Celja** kot zastopnik krajevnega izvršnega odbora, nakar so sledile volitve. Izvoljeni so bili soglasno sledeči člani: **Kolšek Avgust**, **Kolar Avgust**, **Kolšek Ivan**, **Dankovec Jurij**, **Vašl Karol**, **Treo Viktor**, **Baloh Miha**, **Korber Andrej**, **Glavnik Ivan**, **Serdoner Franc**, **Bizjak Franc**, **Kuntara Josip**, **Košec Franc**, **Zolnir Josip** in **Pirc Josip**. Po volitvah se je vršila še debata o raznih vprašanjih, ki so spričo današnjega gospodarskega življenja zelo aktualna. Zborovanje je bilo zaključeno ob 11.30. uri. Po zboru se je vršilo še vpisovanje članov.

Vrhnik. Dne 22. julija se je vršil v **Rodokodskem domu** ožji sestanek združenja borcev, skupina **Vrhnik**. Poročal je delegat izvršnega odbora **tov. Golob** iz **Ljubljane**, ki je v enournem govoru orisal vso zgodovino do danes ter opozarjal navzoče člane, naj se ne pustijo begati in tudi groziti si naj ne dajo, ker vse, kar bodo čuli o Boju od naših nasprotnikov, je neresnično. »Boj« dela danes bolj kakor preje, saj se vrši vsako nedeljo več kakor 10 ustanovnih občnih zborov. Dalje je pozdravil navzoče zastopnik **Ljubljanske skupine**, ki je v svojem temperamentnem in izredno humorističnem govoru žel salve smeha. Kot zastopnik mladine je govoril **tov. Cibic**, ki je v svojem govoru podal točno sliko, kako je težko danes kmet-skemu in delavskemu sinu, ko nima sredstev za nadaljevanje študij ter obstoji nevarnost, da bodo kmetje in delavci ostali brez inteligence. Izredno uspeli sestanek je zaključil **tov. Habič** ter pozval navzoče, naj se naroče na »Prelom« in se priključijo stvarnem delu v skupini.

Na Brezovici je bil v petek 10. t. m. ob 8. uri zvečer članski sestanek borcev v nabito polnih prostorih g. **Velkavra**. Predsedoval je **tov. Jakob Kušar**, referirala pa sta **tov. Vl. Fabjančič** in **Golob** iz **Ljubljane**, ki sta pojasnila položaj in odgovorila na vsa vprašanja ob soglasnem, gromovitem odobravanju.

Uršna sela. V nedeljo 5. t. m. se je vršilo v **Uršnih selah** zborovanje borcev, ki je bilo izredno dobro obiskano. Zbralo se je kljub temu, da se je vršila maša zgodaj zjutraj, precejšnje število kmetov v prostorih g. **Zamida**, in to ob 10. dopoldne. Tovariš **Janko Ivan** iz **Uršnega sela** je otvoril zborovanje z lepim nagovorom in s pozdravom vseh navzočih, zlasti zastopnikov centrale **tov. Kofola** in **dr. Grosa** iz **Novega mesta**. Vsa izvajanja in tolmačenja govornikov so zborovalci z velikim navdušenjem vzeli na znanje. Odzvali so se tudi v velikem številu pozivu za pristop k organizaciji. Po zborovanju se je razvila živahna debata o raznih vprašanjih, ki se tičejo osnovanja skupine v **Toplicah** za ves okoliš občine. Med poslušalce se je porazdelilo tudi veliko število našega glasila.

Maribor. O nedeljskem članskem sestanku, na katerem je poročal **tov. Stane Vidmar**, bomo prinesli poročilo v prihodnji številki.

Vel. Nedelja. Ustanovnega občnega zboru v nedeljo 12. t. m. ob 15. uri se je udeležilo nad 400 članov. Govorili so domačini, tovariši iz **Ptuja** in **Ormoža** ter **tov. Vidmar** iz **Ljubljane**. Obširneje prihodnjici.

St. Jurij pri Grosupljem. Ustanovni občni zbor se je vršil 12. t. m. ob ogromni udeležbi. Osr. izv. odbor je zastopal **tov. Gombač**. Poročilo sledi.

DRAGO GORUP & CO, **Ljubljana**, se je preselila v nove prostore na **Tyrševo cesto 14** (**Mathianova hiša**), katero domačo firmo prav posebno priporočamo. Glejte današnji oglas!

Doma in na tujem

V **Nemčiji** so pokopali umrlega državnega poglavarja **Hindenburga** s kraljevskimi častmi. Za 68 vagonov je bilo vencev, 18 posebnih vlakov je peljalo odlične pogrebe iz **Neudecka** v **Tannenberg**, kjer so ga položili k počitku v ogromnem spomeniku zmage nad **Rusi**. 200.000 ljudi je bilo pri pogrebu, trobentači 53 polkov so svirali generalmarš. Zvečer so v vseh cerkvah **Nemčije** zvonili eno uro z vsemi zvonovi.

Hitler je prevzel sedaj vso oblast v svoje roke, pa tudi vso odgovornost za vse. Sedaj naj se izkaže, ali so njegove ideje zmožne poleg parad tudi izveliči nemški narod iz gospodarske mizerije. Pomilostil je mnogo obsojenih političnih jetnikov in imenoval **dr. Schachta** za gospodarskega diktatorja. Ta mož bo pokazal — ali bo šlo, ali ne. Ključ ima v rokah, toda **Bog** ve, če bo odprl prava vrata, ker vrata je tisoč! Na to tudi izid plebiscita 19. t. m. ne bo mogel mnogo vplivati.

Italija je ob **Dolfusovi** smrti brž poslala par divizij vojske na mejo in pravi, da je storila s tem veliko delo (to je bil pri njenih slabih financah drag korak). No **Jugoslavija** si je to delo mirno prihranila, čeprav budno pazi na koroške brate, pa tudi na mirovne pogodbe. **Franciozi** so možko in mirno držanje naše države simpatično podčrtali.

V **Avstriji** sedaj likvirajo nedavne krvave dogodke. Mnogo visokih oseb so odstavili ali aretirali, stikajo za skritim orožjem. **Kruha** bodo dali samo režimovskim uradnikom in delavcem. **Dolfusovi** vdovi in deci so določili visoko pokojnino. Sicer pa v **Avstriji** še ni miru in ga menda ne bo zlepa.

Bolgarija je odredila znižanje zasebnih dolgov do 300.000 levov, in sicer za trgovce 20%, za obrtnike 30%, za kmete pa 40% iz razloga, ker je tudi vrednost denarja narasla. V kritje tozadevne izgube bo država prispevala 220 milijonov levov na leto. Izgleda, da so **Bolgari** bolj podjetni ljudje, kakor mi.

V **Alžiru** so muslimani navalili z vso srditostjo na žide in jih kakih 40 pobili, njihove hiše pa zažgali. Velikim nemirom je napravilo konec vojaštvo.

Mussolini je obsodil (po vzorcu **Hitlerja**) s kratkim tajnim postopkom na stotine fašistovskih veljakov — ker so se upali kritizirati njegovo delo iz bojazni pred grozečo gospodarsko katastrofo. Zaprl jih je na **Liparske otoke**. Med njimi je mnogo fašistov, ki so preje pošiljali tja naše primorske rojake — sedaj pa jih je udaril isti bič fašizma. **Božji mlini**...

Trbovlje. Ker **TPD** ni držala besede, so rudarji v petek zopet stopili v gladovno stavko. Situacija je silno resna.

Nov Stavisky se je pojavil v **Franciji** v osebi nekega **Georges Peteit-a**, generalnega ravnatelja nekega del. društva za vzajemno pomoč v **Lillen**. Pobasal je samo 200 milijonov frankov... Oblasti vršijo strogo preiskavo. Da bi se jim tiček le ne izmuznil!

Na Madžarskem stalno pada cena zemlje. Tako je 300.000 oralov zemlje ostalo brez lastnikov, ker je večinoma v rokah bank, ki so jo pridobile na dražbah. Žetev je pomagala samo veleposestnikom, dočim mislita mali kmet in delavec z največjo skrbjo na zimo. **Madžari** so preveč trošili za reklamo za revizijo svojih meja. Sedaj so jim tudi že **Angleži** pričeli kazati fige.

V **Italiji** imajo vsega 3½ milijona kmečkih stanovanjskih hiš, od teh je polovica za nič. 160.000 hiš bi bilo treba podreti, 500 tisoč pa obnoviti. K tem hišam prištevajo tudi 6000 votlin, v katerih živijo ljudje in 50.000 hiš iz zemlje in listja. Torej tudi fašizem pozna revščino. **Italijanske** finance se stalno poslabšujejo, v zadnjem času se je povečal denarni obtok za 400 milijonov lir.

Najdražje se živi v **Splitu** in v **Ljubljani**, kakor poroča referent fin. ministrstva **Strekačev**. Indeks cen za 23 najvažnejših stvari za prehrano je določil takole: **Split** Din 205.56, **Ljubljana** Din 201.12, **Sarajevo** Din 196.87, **Zagreb** Din 193.31, **Cetinje** Din 189.24, **Beograd** Din 187.23, **Banjaluka** Din 171.64, **Skopje** Din 170.14, **Niš** Din 162.80, **Novi Sad** Din 155.63. Ubogi **Ljubljančani**!

Bivšega Agrarnega ravnatelja Vladimirja Stojiča, ki je bil v preiskovalnem zaporu v **Sarajevu** vse od odkritja agrarne afere, so izpustili iz zapora proti kavciji 3 milijonov Din. — Njegov advokat je kavcijo takoj položil. Kje jo je dobil?

V **Rusiji** imajo državno založništvo knjig, ki je največje na svetu in ki je izdalo v 15 letih nad 2 milijardi izvodov knjig za ljudstvo. Vsa ruska založništva skupaj pa so izdala nad 5 milijard izvodov knjig, tiskanih v 25 raznih jezikih.

Ostala poročila objavimo v prihodnji številki.

OBJAVE.

Spominski večer »Preporodovca« in **koroškega dobrovoljca dr. Janžeta Novaka** bo v četrtek 16. avgusta ob 18. uri v **Delavski zbornici**. Vabljeni vsi njegovi sodelavci in prijatelji.

Vojni dobrovoljci! Udeležite se polnoštevno odkritja spominske plošče našemu prvemu dobrovoljcu **Avgustu Jenku**, dne 16. avgusta ob 9. uri zvečer na **Gospodarski cesti**.

PROLIFIK-PŠENICA STEV. 32. IN »DOMOVINA«.

»Naprednost« se sliši sicer zelo lepo v stroki, v politiki je namreč že zdavno skrahirala. O liberalizmu in naprednjaštvu imajo naši ljudje svoje posebno mnenje. Na gospodarskem polju tega še nismo poznali, dokler se »**Domovina**« ni oglasila s svojimi patentnimi gospodarskimi strokovnjaki.

V zadnjem času je postala »**Domovina**« zelo duhovita, osobito kar se tiče ureditve kmetijsko-potovalnega pouka na deželi in v zadnji številki pa obravnava vprašanje »**prolifika-pšenice** št. 32.« itd. ter vali odgovornost za razne članke v strokovnem listu »**Kmetovalca**« moji osebi. **Ugotavljam**, da je bil urednik »**Kmetovalca**« do 15. septembra 1930. naš najstarejši, najposobnejši in najuglednejši kmetijski strokovnjak g. **Viljem Rohrman** in je torej uredil tudi 15. številko tega lista z dne 15. avgusta 1930., v kateri se je pisalo o pšenici za seme (prof. in kmet. ref. **Franc Malasek** kot pisec) in objavilo članek »**trda snetjavost pšenice in obramba proti njej**«. Slabo uslugo je storila »**Domovina**« s tem neslanim napadom svojemu dolgoletnemu sotrudniku g. svetniku **Rohrmanu**.

Zadevo članka »**O ajdi** in kmetijskem ponuku« homo pa razpravljali pred sodiščem. Istotako tudi glede mojega »**gromovništva**« in moje strokovne kvalifikacije, kakor tudi glede nagrad za propagando nitrofoza tvornice za dušik, o tisočakah in honoriranju istih člankov v »**Jutru**«.

Svetujem vsem kolegom, da prečitajo članek »**Domovine**« in ga tudi s svojega stališča ocenijo.

Franc Kafol,
odgovorni urednik »**Kmetovalca**«.

IZJAVA.

Na velikem zboru v **Ljubljani** 7. januarja t. l. sem izjavil: »...zato globoko spoštujemo vse konstruktivne sile narodnega življenja. Ena takih najmočnejših tvornih in ohranjujočih sil je globoko versko čustvo našega naroda. Mi to plemenito čustvo visoko cenimo in mu homo vedno dajali vse spoštovanje. Vera, cerkev, duhovščina ima in bo imela v nas vedno le umevajoče prijatelje in spoštovalce.«

Na mariborskem zboru 11. marca t. l. sem rekel: »...naša čestita slovenska duhovščina, ki ima toliko svetlih zaslug tudi na polju javnega življenja — saj je bila stoletja

najboljši vodnik narodu v časih, ko ubogi slovenski tlačan ni imel drugega tolažnika slovenskega rodu...«

Podobno sem govoril in govorim po vseh zborih. Tako tudi mislim. **Sovraštvo**, ki sem si ga s tem nakopal v »naprednih« vrstah, me ne briga. Laž, ki jo je prinesla »**Slovenija**«, da sem v **Sarajevu** »te dni« »pobijal klerikalnega zmaja«, bo udarila končno po zobeh njenega »informatorja«. Niti »te dni« niti v začetku maja nisem pobijal klerikalnega zmaja, ker imam boljših in nujnejših opravkov, med temi tudi pobijanje laži, ovađuštva in spletkarstva. — Kaj kdo izven vrst odgovornih funkcionarjev »**Boja**« misli ali govori o našem delu, za to pa ne odgovarjam. **Sarajevska intriga** dobiva počasi jasnejšo obliko in ko se bo izvedelo, kdo je prvi vrgel med svetle in še druge gorostasne »informacije«, kakšni heterogeni elementi so se po bratovsko znašli skupaj v borbi zoper »**Boje**« in kakšne cilje pri tem zasledujejo, tedaj bodo strmeli današnji nepoučeni navideži, ki ne vedo, česa so zmožni nekateri, ki se čutijo ogrožene po našem vsenarodnem gibanju.

Vladislav Fabjančič.

USTANOVNI OBCNI ZBORI IN SESTANKI »BOJA«.

15. avg.: **Brezje** ob 10. uri dopoldne spominska slavnost brez zborovanja.
Dobrepolje ob 15.30 ust. obč. zbor.
19. avg.: **Sodražica** ob 8. uri ust. obč. zbor;
Dolenjavas pri **Ribnici** ob 8. uri ust. obč. zbor;
Šmarjeta ob 7.30 ust. obč. zbor;
Bela cerkev ob 7.30 ust. obč. zbor;
Struge ob 15. uri ust. obč. zbor;
Sv. Jurij v Slov. gor. ob 8. uri ust. obč. zbor;
Radovljica ob 15. uri sestanek so-mišljenikov radovljiškega sreza.

Drobni oglasi

Išče se v najem **NAVADEN KMEČKI MLIN** na 2 ali 3 kamne takoj ali pozneje; ponudbe pod »**Kmečki mlin**« na upravo lista »**Prelom**«

Konfekcija, manufaktura in modna trgovina

Josip Olup, Ljubljana

nudi v veliki izbiri moške in deške obleke, suknje in površnike. Kamgarni iz domačih, čeških in angleških tovarn stalno na zalogi. Obleke izvršujemo tudi po naročilu. Velika zaloga moškega perila iz lastne tovarne »**Triglav**«.

Sprejemamo blago tudi v izvršitev.

Trgovci znaten popust.

Trgovski prostori: **Stari trg 2, Pod Trančo 1, Kolodvorska ulica 8.**

Naznanilo otvoritve!

Podpisani vljudno naznanjam, da sem otvoril v lokalu stare in splošno znane trgovine z barvami »**ORIENT**« d. z o. z. na **Tyrševi (Dunajski) cesti 14**, poleg trgovine **Schneider & Verovšek**,

trgovino z barvami.

Kot dolgoletni poslovodja **barvarske stroke** pri tvrdki »**Orient**« sem trgovino popolnoma preuredil, ter bom imel stalno v zalogi vse vrste kemičnih in oljnatih barv, firnežev, lakov, steklarski in mizarski klej ter lužila svetovne znamke »**Arti**«. Vse vrste šelaka in denat. špirta. Dalje, največjo izbiro vedno svežih šolskih in umetniških barv, pastel, tušev in slikarskega platna, vseh svetovnoznanih tovarn. Veliko zalogo vseh vrst čopičev in krtač ter sploh vse slikarske in pleskarske potrebščine. Na zalogi pa bom imel tudi vedno sveže vse vrste mavca.

Potrudil se bom zadovoljiti svoje cenj. odjemalce z najnižjimi cenami in najboljšo postrežbo ter se najtopleje priporočam.

Ivan Rozina, trgovina barv in lakov
Ljubljana, Tyrševa cesta 14

GROM D. Z. O. Z.

Carinsko-posredniški in spedijski bureau Ljubljana Kolodvorska ulica 41

Zastopstva v vseh mestih tu- in inozemstva

Naslov za brzojavke:
GROM

Telefon interurb. 2454

NOSITE ORIGINAL GOODYEAR PEKO čevlje

Goodyear čevlji predstavljajo višek čevljarjske umetnosti in ga sme v Jugoslaviji izdelovati izključno le naša domača PEKO tvornica.

Vse udobnosti noše Goodyear čevljev so bile pred leti izključen privilegij premožnih slojev, dočim je pri sedanjih globoko znižanih cenah postal ta tip moderne prvovrstne obutve dosegljiv prav vsakomur! — Že sama izdelava na specialnih strojih zahteva uporabo najboljšega materiala in se že vsled tega ni bati presenečenj glede trpežnosti in solidnosti te obutve.

Pri nakupu zahtevajte izrečno čevlje z žigom

Prepričajte se o gornjem pri brezobveznem ogledu naših bogatih zalog v naših podružnicah širom države!

Dober oglas v pravem listu se stokrat poplača!

Vsak zaveden Borec zasleduje, kdo oglašuje v našem listu in kupuje pri njem!

Za naš

naj se kupujejo naši domači proizvodi:

prašek za pecivo, vanilin - sladkor, rumenilo in pudring praški znamke »ADRIA«

F. HREHORIČ

Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta šte. 28

Telefon 24-04

Svoji k svojim!

iz same volne za vsa oblačila — Volnene odeje, bareti, prvovrstna buret svila za dame in gospode ter pletilna volna vseh vrst in barv

SUKNO TEOKAROVIC

LJUBLJANA
GRADIŠČE 4 NASPROTI DRAME

Nizke cene, ker prodajamo naravnost konzumentom!

Naznanilo!

Dovoljujemo si naznaniti vsem trgovcem in cenj. občinstvu, da je pričela naša domača, novoustanovljena tvornica kanditov z obratovanjem pod izkušenim strokovnim vodstvom ter modernimi in higijeničnimi napravami. — Poleg vseh vrst kanditov izdelujemo tudi čokoladne izdelke, vsakovrstne čokoladne, dezertne in likerke bonbone, napolitanke, Adria rezine, vafeljne in drugo različno pecivo.

Priporočamo se z vsem spoštovanjem

»Saša«, tovarna kanditov dr. z o. z.
Ljubljana, Gradišče 17

Naznanilo preselitve!

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjamo, da smo se preselili v nove trgovske prostore

na Tyrševo (Dunajsko) cesto št. 14

to je v Mathianovi hiši, kjer bomo vodili damsko, moško in deško konfekcijo vseh vrst, kakor tudi druge v našo stroko spadajoče predmete.

Priporočamo se cenj. občinstvu za čim večji obisk, vse naše cenj. dosedanje odjemalce pa prosimo, da nam še za naprej ohranijo dosedanje naklonjenost!

Z odličnim spoštovanjem

Drago Gorup & Co.
Ljubljana

Priporoča se renomirana tvrdka:

Matej Orehek

Ljubljana, Kolodvorska ul. 26
Ustanovljena leta 1897

Ugoden nakup raznovrstnega dobrega blaga po nizkih cenah. Posebno se opozarja na veliko zalogo »ORO« čevljev, domačega ročnega izdelka.

Trgovci uživajo poseben popust!

Dentist - Zubar

F. Palovec

Ljubljana
Kongresni trg šte. 14
Telefon 27-88

Ordinira do konca avgusta
od 8:30 do 13. ure

DEŽNIKE NOGAVICE

na drobno in na debelo
kupite najugodnejše
v tovarni

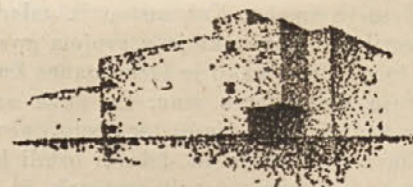
JOSIP VIDMAR

Ljubljana
Pred Škofijo 19
podruž.: Prešernova ul. 20

Beograd
Kralja Milana 13

Zagreb
Jurišičeva ul. 8

Gradbeno podjetje in tehnična pisarna

Miroslav Zupan

stavbenik, zaprisežen
sodni izvedenec

Ljubljana

Pošt. ček. rač. št. 12.834. — Telefon 21-03.

Beton, železobetonske vodne zgradbe, arhitektura ter vsakovrstne visoke zgradbe itd. — Sprejemanje v strokovno izvršitev vseh načrtov stavbne stroke. — Tehnična mnenja. — Zastopstvo strank v tehn. zadevah.

TISKARNA SLOVENIJA

DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA
WOLFOVA UL. 1
TELEFON 27-55

Izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela po najnižjih cenah — Zaloga beležnih kalendarjev za leto 1935

SLOVENIA-TRANSPORT

ŽELEZNIŠKO - CARINSKO, ŠPEDICIJSKO IN TRANSPORTNO PODJETJE

Ljubljana, Miklošičeva cesta
Ekspoziture: Maribor, Jesenice in Rakek

Naslov za brzojavke: SLOVENIATRANSPORT — Telefon interurban 27-18
Poštni predal 239 — Čekovni račun pri poštni hranilnici v Ljubljani 14.650

**Vse je vihar razd'jal,
narod bo vedno stal!**

Mi vstajamo!

**Ilustrirana
priloga k »Prelomu«**

Nad 170.000

Slovencev manifestira za Kralja, za močno državo, za edinost Jugoslavije, za red, poštenje in socialno pravičnost. Pod svetlo zastavo Združenja borcev Jugoslavije. Čez 170.000 pesti se je dvignilo, rekoč strahovalcem, ovaduhom, lažnikom, izkoriščevalcem: „Stoj! Dovolj je tega početja! Dvanajsta ura bije! Živel »Boj!« — Za nami je 46 velikih taborov in zborov ter nad 300 občnih zborov in sestankov. Nad 250 organizacij-trdnjav »Boja« že brani staro pravdo!

Pogled na veličastni zbor zavednega savinjskega ljudstva v Celju, dne 10. maja 1934

Pogled na pošteno dolensko ljudstvo, ki je vkljub dežju gromko manifestiralo za staro pravdo v Novem mestu, 8. aprila 1934

Velik zbor „Boja“ v Konjicah 27. maja 1934. Naše gibanje zmagovito prodira. Ljudstvo se trumoma zbira okoli „Boja“, oznanjevalca nove dobe, prerojenja naroda v novi srečni Jugoslaviji reda, pravice in poštenja. Vse konjiške borce prešinja jeklena volja zmage

Ribnica na zboru dne 13. maja 1934. Nastop teh resnih, zdravih sinov naše zemlje je bil tako klen, tako udaren, da se je človeku nehote porodila misel, da je to ljudstvo vredno lepše usode in sposobno za višje naloge, kot so mu jih dodelili njegovi dosedanji voditelji in strahovalci

Konjenica trebanjske krajevne organizacije „Boja“ v sprevodu na Binkoštno nedeljo 20. maja

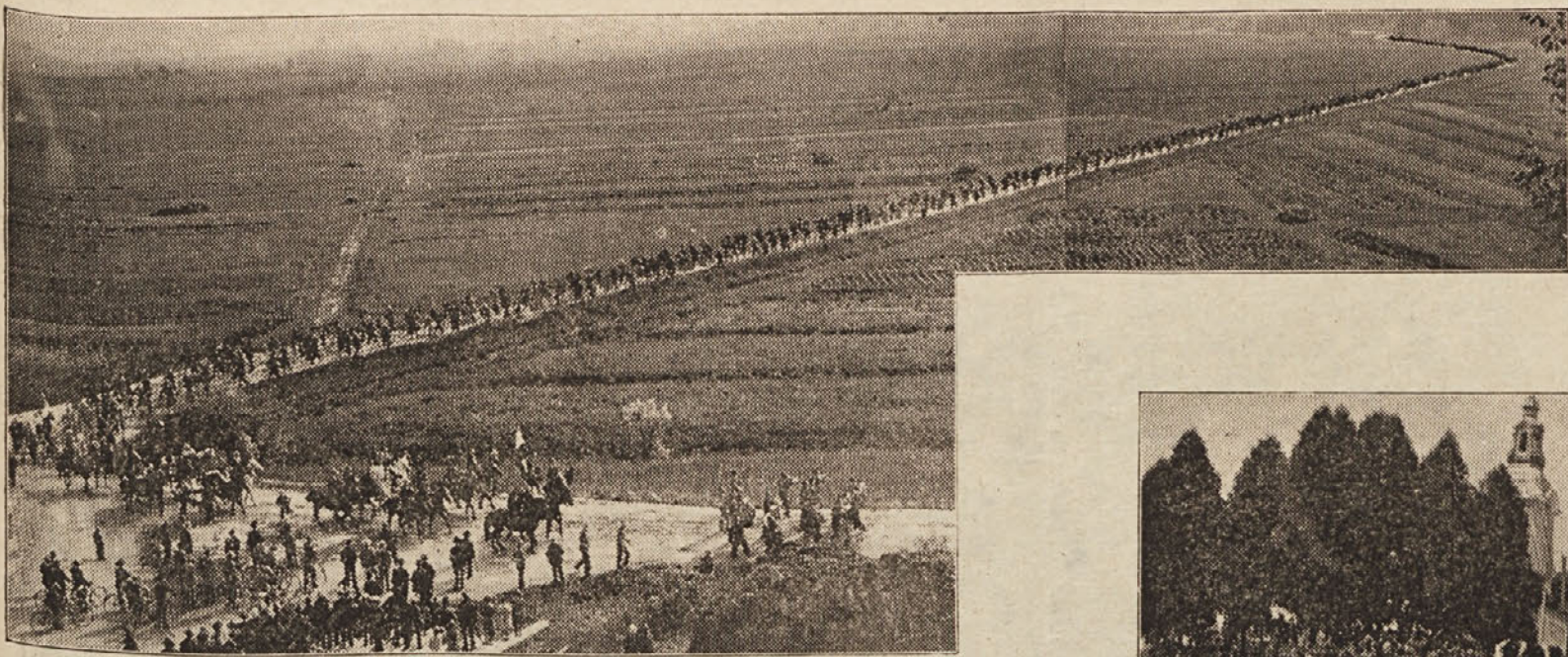
Velik zbor našega ljudstva v Dobrem polju dne 10. junija

Pogled na zbor v močni trdnjavi prelepe Gorenjske, v Kranju, dne 27. maja 1934. Vrli Gorenjci so izpovedali, da hočejo neomajno braniti staro pravdo, da imajo krepak tilnik, ki ga ne upogneš, kadar gre za pravico in poštenost. Kakor sive skale Vršaca stoji naš gorenjski človek kot neomajen čvar Kralja, ljudstva in Jugoslavije. Gorenjska prestolnica je izpovedala, da hoče izvesti naš program do konca

Ogromen tabor dne 3. junija 1934. v Žalcu sredi kraljestva savinjskih hmeljarjev. Tu so se leta 1868. in leta 1918. v časih majske deklaracije zbrali odločni možje, tu so se zbrali tudi sedaj pod zastavo „Boja“ — v Žalcu, v kraju naših velikih zgodovinskih taborov. Več tisoč glasov je kriknilo: proč z vsiljeno borbo med brati! Ljudstvo, zavedaj se samega sebe. Bodi ponosno, pošteno in zrelo v vodstvu svojih zadev. Ljubimo se vsi kot ena družina, bodimo trden temelj naše državne zgradbe

Pogled na nepregledno, strumno vrsto 1000 bojnikov: konjenikov in kolesarjev, ki se vije od Podpeči proti Žalostni gori na veliki tabor 21. maja 1934

Domžalski zbor na Binkoštno nedeljo 20. maja 1934

Sprevod borcev k zboru na Bledu, dne 10. junija 1934

Zbor bojnikov v Škofji Loki 17. junija 1934

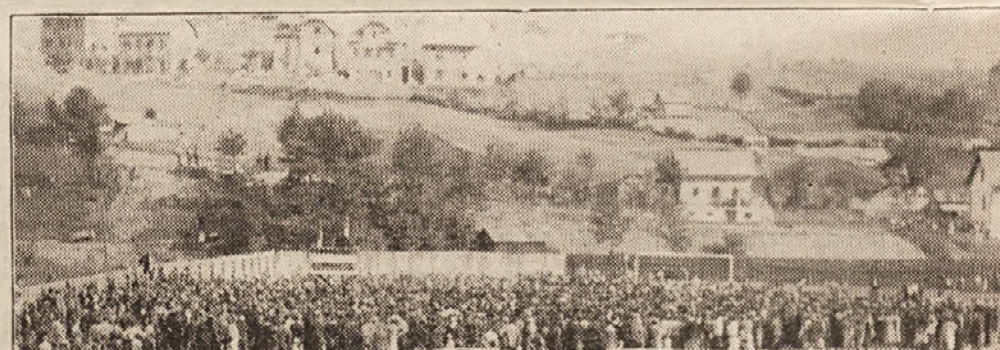
Veličasten zbor v Brežicah, dne 29. aprila 1934

Pogled na veliki zbor podravskih borcev v Mariboru, dne 11. marca 1934 v dvorani Uniona

Mogočen zbor v Št. Jerneju 29. aprila 1934

Velika in odločna manifestacija naših bojnikov, trpinov, dne 13. maja 1934 v črni Trboveljski dolini, kjer se solnce ne smehlja . . . Trbovlje so dokazale, da so granitni steber „Boja“

Borci v zbor! Stopimo v vrste!
 Kliče bobni, plat zvona!
 Kliče Kralj in Domovina,
 Kliče čas in zgodovina,
 Kliče Jugoslavija!
 Borci v zbor!

Prva seja banovinskega odbora „Boja“, dne 28. januarja 1934